

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ефективне управління малим бізнесом»

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Тривалість викладання	3 чверть
Заняття:	2 семестр
лекції:	за розкладом
практичні заняття:	за розкладом
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:	https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7183
Кафедра, що викладає	Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління
Консультації:	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Онлайн-консультації	електронна пошта

Інформація про викладачів:

Літвінов Юрій Ігоревич

канд. техн. наук, доцент

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/litvinov/litvinov.php>

E-mail:

litvinov.yu.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна "Ефективність управління малим бізнесом" покликана сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про особливості функціонування та управління малими підприємствами в сучасному економічному середовищі. У процесі вивчення курсу студенти отримують знання щодо стратегічного і оперативного планування, організаційної структури малого бізнесу, управління ресурсами, персоналом та фінансами, а також методів підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Курс охоплює аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на діяльність малих підприємств, питання розробки та реалізації бізнес-стратегій, оцінки результативності управлінських рішень. Значну увагу приділено практичним аспектам – розв'язанню кейсів, моделюванню управлінських ситуацій, розробці бізнес-планів та аналізу показників ефективності.

Дисципліна орієнтована на здобувачів, які планують здійснювати підприємницьку діяльність або працювати в управлінських структурах малого та середнього бізнесу.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування системного розуміння принципів та практичних навичок, методів та інструментів ефективного управління малими підприємствами в умовах сучасного ринку.

Завдання курсу:

- сформувати у студентів системне уявлення про специфіку функціонування малого бізнесу в умовах сучасного ринкового середовища, з урахуванням національного контексту.

- ознайомити з теоретичними засадами та практичними інструментами управління малим підприємством, включаючи стратегічне планування, фінансовий менеджмент, маркетинг та управління персоналом.

- розвинути аналітичні та практичні навички у прийнятті управлінських рішень та аналізі бізнес-процесів в малому бізнесі.

- сприяти формуванню підприємницького мислення та готовності до ініціювання і реалізації власних підприємницьких проєктів.

3. Результати навчання:

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	зміст
1	Розуміти основні етапи реєстрації ФОП через ЦНАП, державного реєстратора та додаток «Дія». Вміти обирати КВЕД відповідно до виду діяльності та визначати можливі підстави для відмови в реєстрації.
2	Вміти розрізняти загальну та спрощену системи оподаткування, розуміти особливості нарахування та сплати ЄСВ. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування для власного бізнесу.
3	Розрізняти групи спрощеної системи та вміння обчислювати податкові зобов'язання. Набути навички практичного застосування податкових норм.
4	Застосовувати знання щодо складу податків і зборів, обов'язкових для сплати на загальній системі. Основні вимоги до ведення книги обліку доходів і витрат. Вміти здійснювати облік та декларування доходів.
5	Демонструвати вміння щодо ідентифікації джерел доходів ФОП та відрізняти їх у межах різних систем оподаткування. Знати особливості укладення договорів комісії та ведення торговельної діяльності через поштові компанії. Розуміти принципи обліку доходів при спрощеній та загальній системах.
6	Розуміти принципи використання РРО та ПРРО у підприємницькій діяльності. Ідентифікувати переваги й недоліки кожного типу реєстратора. Вміти обирати програмне забезпечення для ведення обліку в мікробізнесі.
7	Знати процедури прийняття на роботу та звільнення працівників у мирний і воєнний час. Розуміти правові вимоги до оформлення кадрової документації. Усвідомлювати відповідальність за порушення трудового законодавства.
8	Вміти розраховувати заробітну плату та здійснювати її індексацію відповідно до законодавства. Знати вимоги до звітування перед

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	зміст
	державними органами. Розуміти особливості ведення військового обліку на підприємстві під час воєнного стану.

4. Структура курсу

Лекції	
1	1. Реєстрація фізичної особи підприємця. Етапи та особливості реєстрації ФОП. Відкриття ФОП через ЦНАП або державного реєстратора. КВЕД та особливості вибору. Причини відмови реєстрації ФОП. Реєстрація ФОП у додатку “ДІЯ”
2	2. Системи оподаткування в Україні. Загальна та спрощена системи оподаткування. Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Заборони для ФОП-єдинників. Раціональний вибір системи оподаткування.
3	3. Спрощена система оподаткування. Групи спрощеної системи оподаткування. Мінімальне податкове зобов'язання. Підстави для позбавлення права працювати при використанні спрощеної системи оподаткування.
4	4. Загальна система оподаткування. Податки, збори, заборони. Ведення книги доходів та витрат.
5	5. Доходи підприємця. Ідентифікація доходів підприємця. Доходи підприємця на загальній системі. Договір комісія при здійсненні торговельних операцій. Торгівля товарами через компанії поштового замовлення.
6	6. Фіксалізація розрахункових операцій. РРО та ПРРО – використання в підприємницькій діяльності. Переваги та недоліки між ПРРО та РРО. Сучасні програмні продукти для ведення мікро та малого бізнесу.
7	7. Особливості прийому та звільнення співробітників. Прийняття працівників на роботу. Звільнення без порушень. Особливості у військовий стан. Відповідальність за порушення кадрового обліку.
8	8. Зарплата та пільги заробітної плати. Індexсація. Правила розрахунку заробітної плати. Звітування перед державними органами. Індexсація заробітної плати. Військовий облік на підприємстві - зміни під час воєнного стану.
Практичні заняття	
1	1. Дослідження останніх змін в законодавстві щодо реєстрації ФОП у 2024-2025 роках. Підготовка інструкцію для початківців щодо відкриття ФОП.
2	2 Розрахунок податкового навантаження для ФОП 2-ї та 3-ї групи єдиного податку з річним доходом 1,5 млн грн. Огляд кейсів зисків та ризиків переходу із спрощеної системи на загальну або навпаки.
3	3 Характеристика спрощеної системи оподаткування. Розрахунок податкового зобов'язання для різних груп спрощеної системи оподаткування. Аналіз ситуацій порушень умов знаходження на спрощеній системі оподаткування..
4	4 Книга обліку доходів та витрат для ФОП на загальній системі. Розрахунок суми податкового зобов'язання (ПДФО + військовий збір + ЄСВ). Аналіз ситуацій та наслідків що виникають при неправильному веденні книги доходів та витрат.
5	5 Визначення загального та чистого доходу підприємця на загальній системі. Складання договору комісії для підприємця, який реалізує товари через комісiонера. Опис процесу продажу товарів через поштові компанії.
6	6 Аналіз випадків обов'язкового і необов'язкового встановлення РРО/ПРРО. Порівняння ПРРО та РРО за ключовими характеристиками. Визначення та обґрунтування оптимальної програми для малого бізнесу з онлайн-продажами.
7	7 Документообіг по прийняттю на роботу працівника. Оформлення наказу про звільнення працівника за угодою сторін. Аналіз порушень умов кадрового обліку.

	Особливості трудових відносин у період воєнного стану.
8	8 Розрахунок заробітної плати працівника. Проведення індексації зарплати працівника при різних видах інфляції. Процедура звітування перед державними органами для підприємства.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Обов'язкова наявність у студентів на заняттях смартфона (планшет або ноутбук) з можливістю доступу до Інтернет через Wi-Fi або послугу оператора мобільного зв'язку.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365. Додатки MS TEAMS та MOODLE інсталювані на смартфон та/або ноутбук.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Завдання практичних занять приймаються за контрольними запитаннями до кожної теми.

Індивідуальні завдання та контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені Національною рамкою кваліфікації (НРК) для другого рівня вищої освіти.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи:

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

Рівень, рейтингова шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, 90–100, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент

	точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 82-89; 74-81; дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 64-73, 60-63 задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 0-59, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на

засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Теорія організації» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.5 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8 Рекомендовані джерела інформації

1. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 432 с.

2. Шварц, І. В. Підприємництво : електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / Шварц І. В., Краєвська А. С., Білоконь Т. М. – Вінниця : ВНТУ, 2022. – 130 с.

3. Основи підприємництва : підр. [Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О. та ін.] ; під заг. ред. Н. В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.

4. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Основи ведення сучасного бізнесу : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2021. 110 с.
5. Гонтарева І. В. Г 65 Підприємництво : підручник / І. В. Гонтарева. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 392 с.
6. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посіб. / За заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. – К: ФОП Гуляєва В.М, 2019. – 320 с.
7. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
8. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с.

Додаткові літературні джерела

1. Патута М. Особливості використання та реєстрації РРО та ПРРО в системі розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій / Максим Патута, Тетяна Шматковська // Галицький економічний вісник. — Т. : ТНТУ, 2023. — Том 81. — № 2. — С. 58–70. — (Облік і оподаткування).
2. Талах Т. ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 3, 39 (Nov. 2024), 51–57. DOI:<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-03-51-57>.
3. Реєстрація РРО і ПРРО – Чому необхідно та як обрати для бізнесу? URL: <https://intelin.com.ua/registration-of-rro-and-prro/>